

نمونه و مثال برای طرح درس

جلسه‌ی اول

عنوان درس

آشنایی با تصویرها، جدول صداها و شش واکه‌ی بلند و کوتاه

مشخصات جلسه

- مدت: ۶۰ دقیقه
- تعداد دانش‌آموز: یک نفر
- سطح: دوره‌ی ابتدایی؛ آغاز آموزش خواندن و نوشتن دری
- روش آموزش: بازی، گفت‌وگو، شنیدن، حرکت، مشاهده و تمرین کوتاه نوشتن
- فعالیت خانه: انجام صفحات ۱۲ و ۱۳ کتاب

هدف کلی

دانش‌آموز در فضایی شاد و بدون فشار، با تصاویر و واژه‌های درس‌های آینده آشنا شود، جدول صداها و نشانه‌ها را ببیند و شش واکه‌ی بلند و کوتاه را بشنود، تشخیص دهد، بخواند و به‌طور مختصر در دفتر بنویسد.

هدف‌های آموزشی

انتظار می‌رود دانش‌آموز در پایان جلسه بتواند:

- در بازی با کارت‌های تصویری شرکت کند؛
- چند تصویر و واژه‌ی دری را تشخیص دهد و نام ببرد؛
- بفهمد که واژه‌ها از صداها ساخته شده‌اند؛
- همراه معلم جدول صداها و نشانه‌ها را یک‌بار مرور کند؛
- سه واکه‌ی بلند «آ، ای، او» را بشنود و بکشد؛
- سه واکه‌ی کوتاه «ا، اُ، اِ» را بشنود و کوتاه ادا کند؛
- تفاوت صدای بلند و کوتاه را با حرکت دست نشان دهد؛
- مسیر نوشتن شش واکه را با انگشت دنبال کند؛
- هر واکه را یک یا دو بار در دفتر تمرین کند.

آنچه در جلسه‌ی اول انتظار نداریم

در این جلسه لازم نیست دانش‌آموز:

- تمام جدول صداها و نشانه‌ها را حفظ کند؛
- همه‌ی ۱۸ تصویر را نام ببرد؛
- واژه‌ها را بخواند یا بنویسد؛
- شش واکه را کاملاً یاد بگیرد؛
- صفحات ۱۲ و ۱۳ را در کلاس کامل کند؛
- نشانه‌ها را کاملاً زیبا و بدون اشتباه بنویسد.

هدف جلسه‌ی اول، آشنایی، ایجاد علاقه و تجربه‌ی موفقیت است.

وسایل لازم

- کارت‌های تصویری
- جدول صداها و نشانه‌ها
- کتاب «دری ۱»
- دفتر دانش‌آموز
- پنسِل و پنسِل‌پاک
- در صورت امکان، شش کارت کوچکی «آ، ای، او، آ، اِ، اُ»

کارت‌های پیشنهادی برای بازی جلسه‌ی اول

برای بخش ارتباط تصاویر، این کارت‌های موقعیتی نیز آماده باشند:

- بابا به کودک آب می‌دهد.
- کودک بادام دارد.
- بابا به اسب سیب می‌دهد.
- مادر و کودک توت دارند.

1. آب

2. باد

3. بادام

4. اسب

5. سیب

6. توت

مراحل اجرای درس

۱. سلام و ایجاد ارتباط
۲. آشنایی اولیه با کارت‌ها
۳. بازی «کدام تصویر گم شد؟»
۴. بازی «تصویر مرتبط را پیدا کن»
۵. پیوند کارت‌ها با آموزش صداها؛ کشف صداهای بلند در واژه‌ها
۶. مرور جدول صداها و نشانه‌ها
۷. استراحت حرکتی کوتاه
۸. واژه‌های بلند: آ، ای، او (آموزش شش واژه)
۹. واژه‌های کوتاه: آ، ا، اُ (آموزش شش واژه)
۱۰. نوشتن در دفتر (تمرین کوتاه در دفتر)
۱۱. ارزیابی پایانی (بازی «بلند یا کوتاه؟»)
۱۲. فعالیت خانه (توضیح صفحات ۱۲ و ۱۳)

۱. سلام و ایجاد ارتباط

زمان: دقیقه ۰ تا دقیقه ۴

با لبخند از دانش‌آموز استقبال کنید و گفت‌وگوی بسیار کوتاهی داشته باشید:
«سلام، خوش آمدی. امروز اول با چند تصویر بازی می‌کنیم و بعد با چند صدای تازه آشنا می‌شویم.»

دفتر، کتاب و مداد را در آغاز جلوی کودک نگذارید. ابتدا فقط کارت‌ها دیده شوند تا فضای شروع جلسه بیشتر شبیه بازی باشد.

می‌توانید بپرسید:

• امروز حالت چطور است؟

• بازی با تصویرها را دوست داری؟

• دوست داری اول خودت یک کارت انتخاب کنی؟

اگر دانش‌آموز خجالتی است، از پرسش‌هایی استفاده کنید که با اشاره نیز بتواند پاسخ دهد.

۲. آشنایی اولیه با کارتها

زمان: دقیقه ۴ تا دقیقه ۷

چهار کارت «آب، باد، بادام و اسب» را روبه‌روی دانش‌آموز قرار دهید.
بگویید:

«به تصویرها نگاه کن. هر تصویری را که می‌شناسی، نشان بده.»

سپس درباره‌ی هر تصویر یک پرسش کوتاه مطرح کنید:

- این چیست؟
- کدامیک را می‌خوری؟
- کدامیک حیوان است؟
- کدامیک را می‌نوشیم؟
- بادام را دوست داری؟

اگر کودک واژه را به زبان دوم گفت، پاسخ او را بپذیرید و نام دری آن را طبیعی تکرار کنید:

«بله، درست است؛ به دری می‌گوییم بادام. این بادام است.»

لازم نیست کودک هر واژه را چند بار تکرار کند. یک تکرار طبیعی کافی است.

۳. بازی «کدام تصویر گم شد؟»

زمان: دقیقه ۷ تا دقیقه ۱۵

چهار کارت را در یک ردیف منظم قرار دهید و نام آن‌ها را یک‌بار با هم بگویید: «آب، باد، بادام، اسب.»

سپس بگویید: «خوب نگاه کن و جای تصویرها را به خاطر بسپار. حالا چشم‌هایت را ببند.»

یکی از کارت‌ها را پنهان کنید و بپرسید: «کدام تصویر گم شد؟»

اگر دانش‌آموز نتوانست نام آن را بگوید، کمک کنید: «آب گم شده یا اسب؟»

پس از دو یا سه دور، کارت‌های «سیب» و «توت» را نیز اضافه کنید. تعداد کارت‌ها را براساس توانایی کودک از چهار به پنج و سپس شش افزایش دهید.

بعد از چند دور، نقش‌ها را عوض کنید: «حالا تو یک کارت را پنهان کن و من حدس می‌زنم.»

گاهی عمداً پاسخ نادرست بدهید تا دانش‌آموز شما را اصلاح کند. برای مثال: «فکر می‌کنم سیب گم شده است.»

اگر پاسخ نادرست بود، کودک معمولاً با علاقه می‌گوید: «نه، اسب گم شده!»

در این بازی هدف اصلی برنده شدن نیست. هدف، دیدن، شنیدن، به‌خاطر سپردن و گفتن واژه‌هاست.

۴. بازی «تصویر مرتبط را پیدا کن»

زمان: از دقیقه ۱۵ تا دقیقه ۲۰

یک تصویر موقعیتی را روی میز بگذارید؛ برای مثال، تصویر بابا که به کودک آب می‌دهد.
بگویید: «کدام کارت با این تصویر ارتباط دارد؟»

دانش‌آموز باید کارت «آب» را پیدا کند.

همین کار را با نمونه‌های دیگر انجام دهید:

- کودک با بادام ← بادام
- مادر و کودک با توت ← توت
- بابا و اسب با سیب ← اسب یا سیب

اگر برای یک تصویر دو پاسخ درست وجود داشت، هر دو را بپذیرید. برای تصویر بابا و اسب، هم «اسب» و هم «سیب» پاسخ درست‌اند.

پس از انتخاب کارت، یک جمله‌ی کوتاه و شفاهی بگویید:

- «این آب است.»
- «این بادام است.»
- «مادر توت دارد.»
- «این اسب است.»
- «اسب سیب را دوست دارد.»

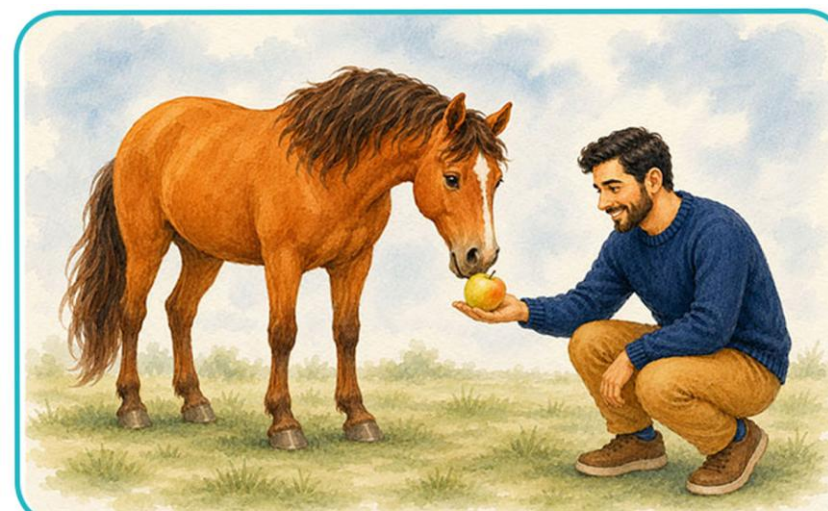
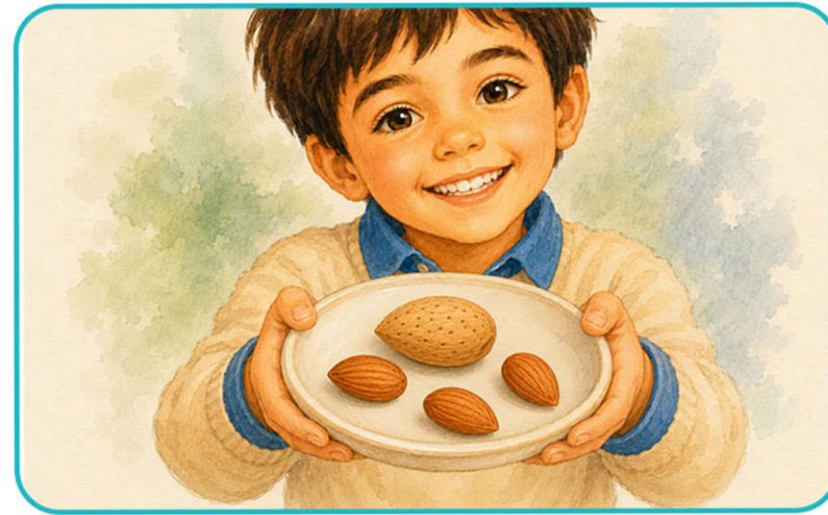
از دانش‌آموز بخواهید فقط یکی از جمله‌ها را همراه شما بگوید. در این مرحله نباید جمله‌ها را بخواند یا بنویسد.

۵. پیوند کارت‌ها با آموزش صداها؛ کشف صداهاى بلند در واژه‌ها

زمان: از دقیقه ۲۰ تا دقیقه ۲۳

بیشتر کارت‌ها را جمع کنید؛ اما سه کارت آب، سیب، توت را روی میز نگه دارید و بگویید:

«بازی تصویرها تمام نشده است. حالا می‌خواهیم به صدای داخل نام این تصویرها گوش کنیم.»

ابتدا کارت آب را نشان دهید و کلمه را کشیده بگویید: «آآ آب.»

سپس کارت سیب: «سییییب.»

و بعد کارت توت: «توووت»

هنگام کشیدن صدا، دست‌ها را از هم دور کنید. از دانش‌آموز بخواهید حرکت شما را تکرار کند.

سپس بگویید:

«در هر کدام از این واژه‌ها یک صدا را می‌توانیم بکشیم. این‌ها صداهاى بلند هستند.»

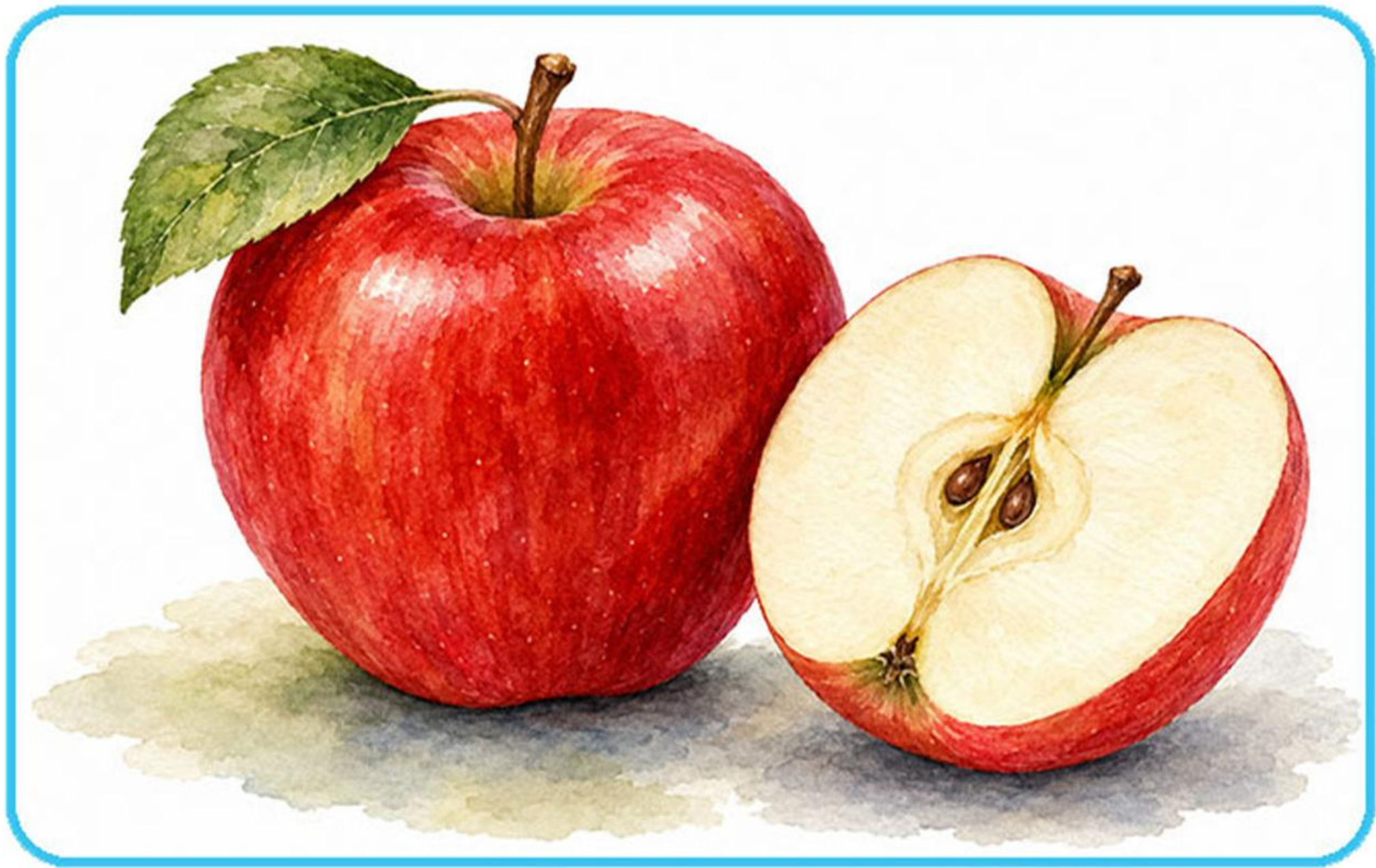
دوباره سه واژه را با هم بگویید:

• آآ آب

• سییییب

• توووت

۶. مرور جدول صداها و نشانه‌ها

زمان: از دقیقه ۲۳ تا دقیقه ۲۸

جدول را جلوی دانش‌آموز قرار دهید و بگویید: «همه‌ی واژه‌هایی که گفتیم از صداها ساخته شده‌اند. این جدول، نقشه‌ی صداها‌ی کتاب ماست. قرار نیست امروز همه‌ی آن‌ها را یاد بگیریم. در هر جلسه چند خانه را بهتر می‌شناسیم.» با انگشت از سمت راست هر ردیف حرکت کنید و صدای نشانه‌ها را بگویید. دانش‌آموز می‌تواند بعد از شما تکرار کند. نکات مهم:

- صدای نشانه را بگویید، نه نام رسمی حرف را.
- روی نشانه‌های دشوار توقف طولانی نکنید.
- از کودک امتحان نگیرید.
- اگر تکرار نکرد، اصرار نکنید.
- تمام جدول فقط یک‌بار و آرام مرور شود.
- این فعالیت بیشتر از پنج دقیقه طول نکشد.

در پایان به شش خانه‌ی اول جدول اشاره کنید و بگویید: «امروز کار اصلی ما با همین شش صداست.» سپس بخش‌های دیگر جدول را با کاغذ سفید بپوشانید تا فقط شش واژه دیده شوند.

آ ای اِی او و آ اِ اِ و اِ و

ب ب	م م	س س	ت ت	ر	ن ن
ز	ه ه	آ آ	ش ش	ی ی	ک ک
و	پ پ	و	پ پ	و	پ پ
گ گ	ف ف	خ خ	ق ق	ل ل	ج ج
ه ه	چ چ	ژ	خا خا	ع	ص ص
ع ع	ث ث	ح ح	ض ض	ط	ظ

جدول
صداها
و نشانه‌ها

هر روز
پنج دقیقه
تمرین کن.

۷. استراحت حرکتی کوتاه

زمان: از دقیقه ۲۸ تا دقیقه ۳۰

از دانش‌آموز بخواهید از جایش بلند شود.

بگویید: «وقتی صدای بلند می‌شنوی، دست‌هایت را باز کن. وقتی صدای کوتاه می‌شنوی، یک بار کف بزن.»
در این مرحله فقط برای آشنایی، چند نمونه اجرا کنید:

• «آآ» ← دست‌ها باز

• «آ» ← یک بار کف‌زدن

• «اووو» ← دست‌ها باز

• «اُ» ← یک بار کف‌زدن

این فعالیت هم استراحت است و هم مقدمه‌ی بخش بعدی.

۸. واکه‌های بلند: آ، ای، او زمان: از دقیقه ۳۰ تا دقیقه ۳۹

سه کارت «آب، سیب و توت» را کنار سه واکه‌ی بلند بگذارید:

- آب ← آ
- سیب ← ای
- توت ← او

هر واکه را به‌ترتیب زیر آموزش دهید:

مرحله‌ی اول: شنیدن؛ واژه را بگویید و صدای بلند آن را بکشید: «آآب؛ صدای بلند آن آ است.»

مرحله‌ی دوم: گفتن؛ از دانش‌آموز بخواهید همراه با بازکردن دست‌ها صدا را بکشد: «آآ»

مرحله‌ی سوم: پیدا کردن؛ پرسید: «صدای آ در جدول کجاست؟» اگر پیدا نکرد، خودتان نشان دهید و بگویید: «اینجاست. این صدای آ است.»

مرحله‌ی چهارم: دنبال کردن مسیر نشانه را ابتدا با انگشت روی نمونه‌ی کتاب دنبال کند. جهت حرکت را آرام نشان دهید.

مرحله‌ی پنجم: نوشتن در هوا؛ بگویید: «حالا با انگشت در هوا بنویس.»

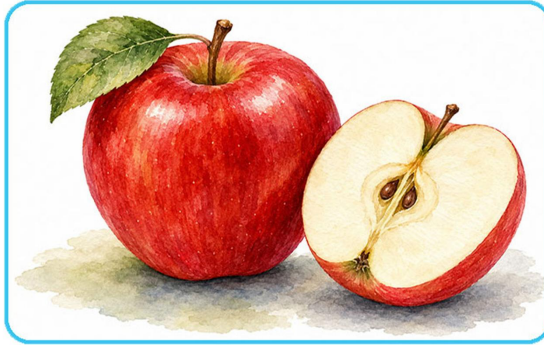
مرحله‌ی ششم: نوشتن کوتاه در دفتر؛ هنوز نوشتن مفصل انجام نشود. فقط پس از آموزش هر سه واکه، در بخش مخصوص نوشتن دفتر تمرین می‌شود. همین مراحل برای «ای» و «او» نیز اجرا شود.

در پایان سه صدا را یک‌بار با هم بخوانید: «آ، ای، او؛ این‌ها صداها‌ی بلند هستند.»

او و

ای پی
ای سی

آ ا

آموزش شش واکه

۹. واکه‌های کوتاه: آ، اِ، اُ زمان: از دقیقه ۳۹ تا دقیقه ۴۷

سه واکه‌ی کوتاه را زیر واکه‌های بلند قرار دهید:

- آ در کنار آ
- ای در کنار اِ
- او در کنار اُ

بگویید: «صدای بلند را می‌توانیم بکشیم؛ اما صدای کوتاه زود تمام می‌شود.»

هر جفت را با حرکت بدن مقایسه کنید:

• «آآآ» ← دست‌ها باز «آ» ← یک ضربه روی میز	• «ای‌ی‌ی» ← دست‌ها باز «اِ» ← یک ضربه روی میز	• «اووو» ← دست‌ها باز «اُ» ← یک ضربه روی میز
---	---	---

سپس جای نشانه‌های کوتاه را نشان دهید:

• آ: نشانه‌ی کوچک در بالا	• اِ: نشانه‌ی کوچک در پایین	• اُ: نشانه‌ی کوچک در بالا
---------------------------	-----------------------------	----------------------------

از توضیح‌های طولانی خودداری کنید. کودک ابتدا باید شکل، جای نشانه و صدای آن را ببیند و بشنود.
برای هرکدام:

1. شما صدا را بگویید.	2. کودک تکرار کند.	3. یک ضربه روی میز بزند.
4. نشانه را در جدول نشان دهد.	5. مسیر آن را با انگشت دنبال کند.	6. یک بار در هوا بنویسد.

در پایان بگویید: «آ، ای و او بلند هستند. اِ و اُ کوتاه هستند.»

او و

ای پی
ای سی

آ ا

اُ و

اِ اِ

اَ اَ

۱۰. تمرین کوتاه در دفتر؛ نوشتن در دفتر

زمان: از دقیقه ۴۷ تا دقیقه ۵۲

دفتر را باز کنید و از سمت راست صفحه آغاز کنید. خودتان یک نمونه‌ی بزرگ و روشن از هر واژه بنویسید. دانش‌آموز می‌تواند هرکدام را فقط یک یا دو بار بنویسد:

- آ
- ای
- او
- آ
- اِ
- اُ

ترتیب تمرین برای هر نشانه:

۱. نگاه‌کردن به نمونه‌ی معلم

۲. دنبال‌کردن مسیر با انگشت

۳. نوشتن یک بار با مداد

۴. در صورت آمادگی، نوشتن بار دوم

در هنگام نوشتن، دانش‌آموز صدا را نیز آرام بگوید.

از پاک‌کردن مکرر خودداری کنید. اگر شکل نشانه دقیق نبود، ابتدا نکته‌ی مثبت را بگویید و بعد فقط یک اصلاح کوچک انجام دهید:

«شروع آن درست بود. این بار خط را کمی بلندتر می‌کشیم.»

اگر کودک خسته شد، نوشتن یک نمونه از هر واژه کافی است.

۱۱. ارزیابی پایانی؛ بازی «بلند یا کوتاه؟»

زمان: از دقیقه ۵۲ تا دقیقه ۵۶

شش نشانه را جلوی دانش‌آموز قرار دهید.

شما یکی از صداها را بگویید. دانش‌آموز باید:

- برای صدای بلند دست‌هایش را باز کند؛
- برای صدای کوتاه یک ضربه روی میز بزند؛
- سپس نشانه‌ی مربوط را نشان دهد.

نمونه:

معلم: «اووو»

دانش‌آموز: دست‌ها را باز می‌کند و «او» را نشان می‌دهد.

معلم: «اِ»

دانش‌آموز: یک ضربه می‌زند و «اِ» را نشان می‌دهد.

سپس نقش‌ها را عوض کنید. دانش‌آموز یک صدا بگوید و شما حرکت مناسب را انجام دهید.

در پایان سه کارت آب، سیب و توت را نشان دهید و بپرسید:

- «در آب کدام صدای بلند را می‌شنوی؟»
- «در سیب کدام صدا کشیده می‌شود؟»
- «در توت کدام صدای بلند را می‌شنوی؟»

اگر کودک یکی یا دو مورد را درست تشخیص دهد، برای جلسه‌ی اول نتیجه‌ی خوبی است.

۱۲. فعالیت خانه؛ توضیح صفحات ۱۲ و ۱۳

زمان: از دقیقه ۵۶ تا دقیقه ۶۰

کتاب را باز کنید و صفحات ۱۲ و ۱۳ را به دانش‌آموز نشان دهید.

بگویید: «امروز این صداها را با هم شنیدیم و کمی نوشتیم. در خانه مسیر آن‌ها را با انگشت دنبال می‌کنی و بعد می‌نویسی.»

فعالیت خانه:

• صفحه‌ی ۱۲: واژه‌های بلند	• صفحه‌ی ۱۳: واژه‌های کوتاه	• پنج دقیقه مرور جدول صداها و نشانه‌ها با کمک خانواده
----------------------------	-----------------------------	---

بهتر است دو صفحه در دو روز جداگانه انجام شوند:

• یک روز صفحه‌ی ۱۲	• روز دیگر صفحه‌ی ۱۳
--------------------	----------------------

راهنمای کوتاه برای خانواده:

۱. کودک ابتدا مسیر هر نشانه را با انگشت دنبال کند.

۲. هنگام نوشتن، صدای نشانه را بگوید.

۳. خانواده راهنمایی کنند، اما به جای کودک ننویسند.

۴. لازم نیست نوشته‌ها کاملاً بی نقص باشند.

۵. اگر کودک خسته شد، فعالیت متوقف و بعداً ادامه داده شود.

در پایان بگویید: «امروز هم بازی کردیم، هم صداهای جدول را دیدیم و هم شش صدای تازه را شناختیم. جلسه‌ی بعد دوباره با جدول و تصویرها کار می‌کنیم.»

با انگشت مسير را دنبال كن؛ سپس بخوان و بنويس.

Handwriting practice lines with the letter 'i' and a small 'i' for tracing.

13

با انگشت مسیر را دنبال کن؛ سپس بخوان و بنویس.

ای ای

ی ی

ای ای

ی ی

ا و -

ا و -

ا و -

ا و -

آ ا ای ی ای ی ای ی ای ی و

12

یادداشت معلم پس از جلسه

پس از رفتن دانش‌آموز، به‌طور کوتاه ثبت کنید:

- کدام تصاویر را بدون کمک نام برد؟
- کدام واژه‌ها را به سوئدی گفت؟
- آیا دستورهای ساده‌ی بازی را فهمید؟
- آیا در بازی نوبت را رعایت کرد؟
- آیا تفاوت صدای بلند و کوتاه را با حرکت تشخیص داد؟
- کدام واژه‌ها را بهتر شناخت؟
- در دنبال‌کردن مسیر نشانه‌ها چه اندازه موفق بود؟
- گرفتن مداد و کنترل دست او چگونه بود؟
- آیا بعد از چند دقیقه خسته شد؟
- در جلسه‌ی آینده به کدام بخش نیاز به تکرار بیشتری دارد؟

این یادداشت برای مقایسه‌ی پیشرفت دانش‌آموز در جلسه‌های آینده استفاده می‌شود و نباید به شکل نمره یا آزمون باشد.